

38. BAKIR, BAKIR ALAŞIMLARI VE AĞIR METALLER SANAYİİ KDV TEVKİFATI VE ESNAFLIK LİMİTİ HAKKINDA RES'EN KARAR

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 9'uncu maddesinde vergiden muaf esnafa ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, kimlerin esnaf muaflığından faydalanacakları da maddede bentler halinde sayılmıştır. Aynı maddenin birinci fıkrasının 7 numaralı bendinde de ticari işletmelere ait atıkları mutaat olarak veya belli aralıklarla satın alanlar hariç olmak üzere, bir işyeri açmaksızın kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle her türlü hurda maddeyi toplayarak veya satın alarak bu malların ticaretini yapanlara veya tekrar işleyenlere satanların gelir vergisinden muaf olacakları hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin mülga ikinci fıkrasından sonra gelen üçüncü fıkrasında ise ticari, zirai veya mesleki kazancı dolayısı ile gerçek usulde Gelir Vergisine tabi olanlar ile yukarıda sayılan işleri Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine bağlılık arz edecek şekilde yapanların esnaf muaflığından faydalanamayacakları belirtilmiştir. Öte yandan, Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasında vergi tevkifatı yapmak zorunda olanlar ile tevkifata tabi tutulacak ödemeler belirtilmiş, anılan fıkranın 13/b numaralı bendinde ise esnaf muaflığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığı yapılan ödemelerden hurda mal alımları için %2 oranında tevkifat uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Buna göre, hurda alımının, esnaf muaflığı kapsamında bulunan ve kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle hurda toplayıcılardan yapılması halinde, bu kişilere yapılacak ödemeler üzerinden %2 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir. Ancak özellikle sanayicilerin önemli hammaddesini oluşturan bakır, pirinç vb. tür hurda ürünlerin birim fiyatlarının çok yüksek olması ve buna bağlı olarak %2'lik tevkifatın önemli bir maliyet oluşturması nedeniyle, tevkifat uygulamasından kaçınma ve kayıt dışı işlemlerin artmasına sebebiyet verebilir. Bu nedenle sektörlerin kayıt altına alınabilmesi ve belge düzeninin sağlanabilmesini teminen, hurda alımları için uygulanmakta olan %2 oranındaki tevkifat oranının %0,5'e indirilmesi önem arz etmektedir.

Diğer bir husus ise, yukarıda da yer verildiği üzere özellikle sanayicilerin önemli hammaddesini oluşturan bakır, pirinç vb. tür hurda ürünlerin fiyatlarının yüksek olması; esnaf muaflığından yararlanmakta olan hurda toplayıcılarının bu muaflıklarını kaybetmesine sebebiyet verebilmektedir. Bu noktada, hurda toplayıcıların tabi olduğu esnaf muaflığına yönelik hadlerin yukarı çekilmesi bir diğer önemli noktadır. Esnaf muaflığından yararlanmakta olan hurda toplayıcıları, gider pusulası almaktan ve imzalamaktan çekinmektedirler. Çünkü özellikle birim fiyatların çok yüksek olduğu bakır, pirinç vb. ürünler için adlarına düzenlenen gider pusulaları nedeniyle, kısa sürede muafiyet şartlarını kaybetmekte ve gerçek usulde vergilendirilme durumuyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Ülkemizin içinde bulunduğu gerçeklikte; hurda toplayıcıların mükellef olmaları uygulamada zorluklar yaratabilecektir. Bu nedenle, hurda toplayıcıları için esnaf muaflığı hadlerinin yukarı çekilmesinin, belge düzeninin oturmasına önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu doğrultuda hurda alımlarında uygulanmakta olan %2 tevkifat oranı %0,5'e dūşürülmeli ve hurda toplayıcılarının esnaf muafılığı hadleri mümkün olabilecek en yüksek seviyeye çıkarılmalıdır.